

4

ZESPÓŁ KOŚCIELNO- -KLASZTORNY

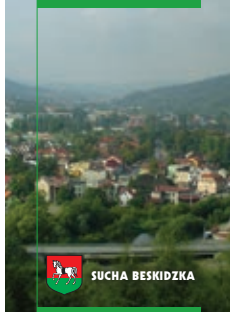
SUCHA BESKIDZKA

**Mini
przewodniki
po Suchej
Beskidzkiej.**

**W serii
ukazały się:**

1

**SUCHA
BESKIDZKA
W PIGUŁCE**

SUCHA BESKIDZKA

2

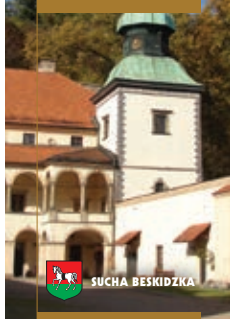
**ŚLADAMI
KOMOROWSKICH
PO SUCHEJ
BESKIDZKIEJ**

SUCHA BESKIDZKA

3

**ZESPÓŁ
ZAMKOWO-
-PARKOWY**

SUCHA BESKIDZKA

4

**ZESPÓŁ
KOŚCIELNO-
-KLASZTORNY**

SUCHA BESKIDZKA

5

**ŚLADAMI
SŁAWNYCH
SUSZAN**

SUCHA BESKIDZKA

4

ZESPÓŁ KOŚCIELNO- -KLASZTORNY

Scena Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny,
na sklepieniu starego kościoła, XVIII w.

Obraz wotywny z 1630 r. ufundowany przez Piotra Komorowskiego, z opisem cudu oraz rozplanowaniem przyszłej fundacji parafii suskiej. Zbiory parafii pw. Bożego Ciała w Krakowie

Powstanie zespołu kościelno-klasztornego oraz parafii pw. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny w Suchej wiąże się z osobą Piotra Komorowskiego, właściciela osady w 1. poł. XVII w. i twórcy dominium z centrum na tutejszym zamku. Wcześniej Sucha należała do ogromnej parafii w Mucharzu, a od 1533 r. – do parafii w Zembrzyczach. Piotr Komorowski wybudował pierwszy kościół w Suchej (obecnie zwany „starym kościołem”) w latach 1613–1614. Dzie sięć lat później, 12 grudnia 1624 r. kościół został konsekrowany, a dokonał tego biskup sufragan krakowski Tomasz Oborski.

Komorowski sprowadził do Suchej kanoników regularnych late- rańskich z klasztoru przy kościele Bożego Ciała na Kazimierzu (obecnie dzielnica Krakowa), którzy przez następne 150 lat z górą sprawowali pieczę nad parafią. Po I rozbiorze Polski, gdy Sucha weszła w skład zaboru austriackiego, w 1782 r., wskutek reform przeprowadzanych przez ówczesnego cesarza Józefa II, suski klasztor uległ kasacji i od tej pory parafią zarządzają kapłani diecezjalni.

Zbiegiem lat, w miarę stałego wzrostu ludności Suchej i jej naj- bliższej okolicy, coraz bardziej dawała się odczuć konieczność budowy nowego, większego kościoła. Doszło do tego ostatecznie w latach 1895–1907. Nowa świątynia, zaprojektowana przez Teodora Talowskiego, została ufundowana przez ówczesnego wła- ściciela zamku w Suchej Władysława Branicznego i jego matkę, Annę, przy znaczącej pomocy mieszkańców miasta, a szczególnie suskich kolejarzy.

Na teren zespołu kościelno-klasztornego można się dostać idąc z suskiego rynku ulicą Kościelną w górę, a następnie bądź wchodząc po przeciętych przez boczną ul. Zakościele schodach bezpośrednio w kierunku głównego wejścia do nowego kościoła, bądź też przekraczając nieco wyżej bramę w murze otaczającym cały zespół, prowadzącą na zewnętrzny dziedziniec.

Projekt nowego kościoła w Suchej wykonany przez Teodora Talowskiego. Rys. Archiwum MMSB

Zwiedzenie warto rozpocząć od krótkiego spaceru wokół obu świątyń, który pozwoli zaznajomić się z ich architekturą zewnętrzną i pozostałymi obiektami przykościelnymi. Całość założenia najlepiej prezentuje się z dziedzińca ❶, który – o czym warto pamiętać – aż do założenia cmentarza parafialnego w 1836 r. pełnił funkcję miejsca pochówku. Była to zresztą sytuacja powszechna – naturalnym miejscem usytuowania dawnych cmentarzy był teren położony bezpośrednio przy kościele. Wówczas miejsce to wy- glądało zupełnie inaczej – nie było jeszcze nowego kościoła ❷, którego potężna bryła zajmuje dzisiaj znaczną część placu. Patrząc na tę ceglaną budowlę, urozmaiconą kamiennymi detalami, można z łatwością dostrzec cechy stylu Teodora Talowskiego. Strzelistość kościoła, jego okien, a zwłaszcza imponującej, 54-metrowej wieży, nawiązuje do tradycji gotyckich, ale detale architektoniczne (jak choćby podwójnie dzielone okna – biforia) są elementami bliższymi dawnej sztuce romańskiej. Z tego właśnie powodu suski kościół uchodzi za doskonały przykład tzw. „malowniczego eklektyzmu” w twórczości krakowskiego architekta, który w swoich wizjach arty- stycznych niejednokrotnie łączył różne tradycje. Wspomniana wie- ża świątyni najwspanialej prezentuje się od strony frontowej (tej, do której prowadzą schody od ul. Zakościele). Jej górną część, bezpośrednio poniżej strzelistego hełmu, zajmuje potężna piaskow- cowa figura Ukrzyżowanego, poniżej której, na krawędziach wieży umieszczono postaci Matki Bożej, św. Jana Ewangelisty, św. Józefa i św. Anny. Rzeźby wykonała firma Jana Cingrosa z Ołomuńca. Niższą część wieży zdobią dwa potężne okna (szczególnie pięknie prezentuje się dolne, w formie neogotyckiej rozety) i główny, neo- romański portal wejściowy.

Klasztor kanoników regularnych laterańskich – obecnie plebania. Fot. BW

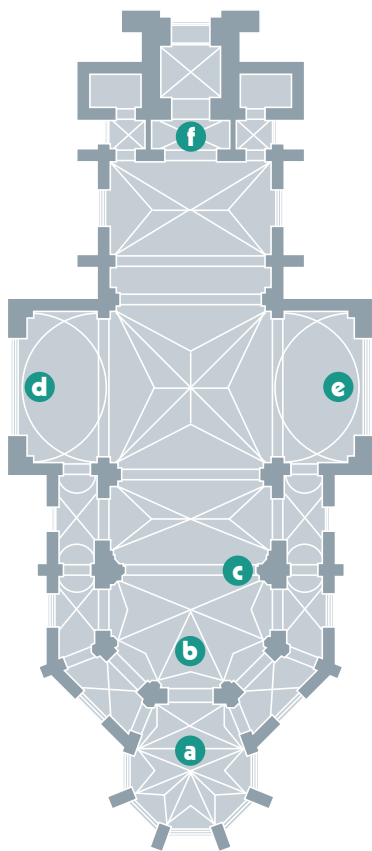
Pozostawiając nowy kościół po lewej stronie, kierujemy się przez dziedziniec w stronę dwóch niepozornych – w porównaniu z nim – budowli. Tymczasem to właśnie one dały początek całemu zespołowi i przez niemal trzysta lat odgrywały główną rolę w życiu religijnym Suchej. Budynek po lewej stronie, połączony z nowym kościołem ceglana przewiązka i zwieńczony sygnaturką, to właśnie pierwszy suski kościół ³, ufundowany przez Piotra Komorowskiego. Jego bryła utrzymana jest w tradycjach późnogotyckich, jedynie dobudowana w 1763 r. sygnaturka reprezentuje styl barokowy. W górnej części gotyckiej szkarpy, opinającej zachodnią ścianę kościoła, widzimy kartusz z herbem Korczak fundatora parafii oraz tablicę erekcyjną, dzięki której znamy dokładnie daty powstania świątyni (29 marca 1613 – 15 czerwca 1614 r.). W tą samą ścianę wmurowano tablice erekcyjne ⁴ dwu spośród siedmiu pierwotnie otaczających kościół kaplic oraz epitafium ks. Ignacego Machayskiego, proboszcza suskiej parafii w l. 1782–1823 (niestety mocno zniszczone). Po prawej stronie stoi natomiast renesansowy gmach dawnego klasztoru kanoników regularnych ⁵, pełniący – po opuszczeniu Suchej przez zakonników – funkcję plebanii. Oba zabytkowe budynki łączy arkada ⁶, wewnątrz której prowadzi przejście z klasztoru na chór kościelny. Na jej zewnętrznej ścianie zwracają uwagę dwie bardzo cenne renesansowe tafle majołkowe, z przedstawieniem Ukrzyżowania Chrystusa oraz herbem Korczak oraz inicjałami: P K H L I O („Piotr Komorowski, hrabia liptowski i orawski”). Ich obecność w – czego by nie powiedzieć – prowincjonalnym kościółku, bardzo łatwo wyjaśnić. Otóż tafle takie, bardzo popularne np. we włoskiej Florencji, w Polsce wytwarzano na krakowskim Kazimierzu, skąd – jak już wiemy – przybyli do Suchej kanonicy regularni.

Półrotunda mieszcząca schody na chór muzyczny starego kościoła. W tle wnęka z figurą Chrystusa Upadającego pod Krzyżem. Fot. BW

Przechodząc pod arkadą mijamy we wnętrzu po prawej piaskowcową figurę Chrystusa Upadającego pod Krzyżem z 1791 r., ufundowaną przez niejakiego Rocha Chyżewskiego, zapewne jako wotum pokutne. Figura ta pierwotnie znajdowała się przed bramą, prowadzącą na teren ówczesnego cmentarza (a obecnie – bramą wejściową na teren zespołu) i jest przykładem powszechnego w tej okolicy kultu Męki Pańskiej, związanego z tradycją pielgrzymek do sanktuarium w Kalwarii Zebrzydowskiej, na trasach których jeszcze do dzisiaj zachowało się sporo kaplic z figurami przedstawiającymi tzw. Trzeci Upadek, wzorowanymi na łaskami słynącej rzeźbie w kościele Trzeciego Upadku na drózkach kalwaryjskich.

Za arkadą skręcamy w lewo, idąc drózką, obchodzącą stary kościół (schodki na wprost prowadzą do nowszych pomieszczeń parafialnych obok dawnego drewnianego spichlerza plebańskiego). Mijamy pochodzącą z pocz. XX w. murowaną przybudówkę w kształcie półrotundy, wewnątrz której znajdują się schody na chór muzyczny, dalej południowe wejście do kościoła w ścianie nawy, a następnie węższe prezbiterium, zdobione renesansowym fryzem, biegnącym w górnej części jego zewnętrznych ścian, z dobudowaną do niego od południa zakrystią. Pomiedzy wejściem do świątyni a zakrystią można obejrzeć dwie płyty nagrobne ⁷: zmarłego w 1633 r. Mikołaja Komorowskiego, brata fundatora (Piotr Komorowski, wraz z żoną i synem Mikołajem, Krzysztofem, także spoczywają w krypcie pod kościołem) oraz nie znanej bliżej Zofii Wojtałowskiej z 1632 r. Płyty te (jak również różne detale architektoniczne po przeciwnej stronie obejścia kościoła) zostały umieszczone w tym miejscu po ukończeniu generalnego remontu, jakiemu za sprawą proboszcza suskiej parafii ks. Stanisława Bogacza w ostatnich latach został poddany cały stary kościół wraz z kaplicami przykościelnymi, dzięki czemu ponownie pełni on swe funkcje sakralne i jest dostępny dla zwiedzających.

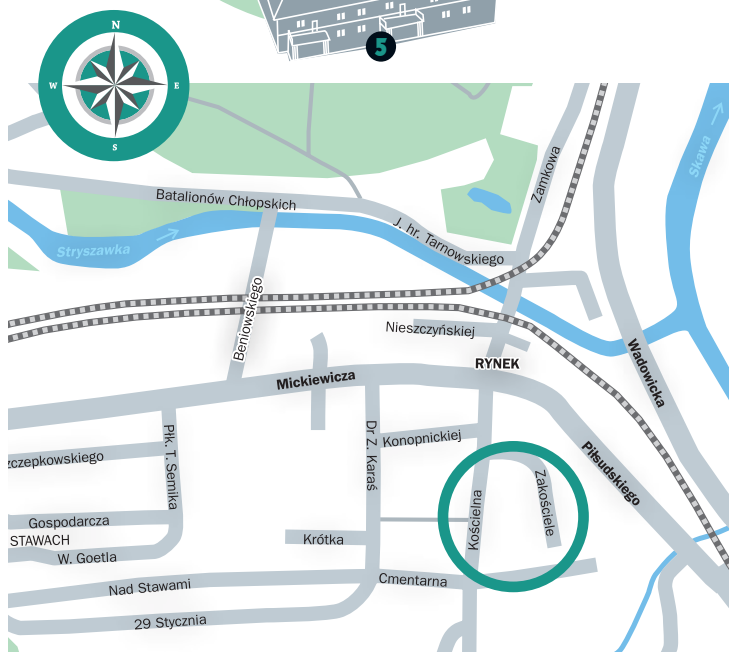
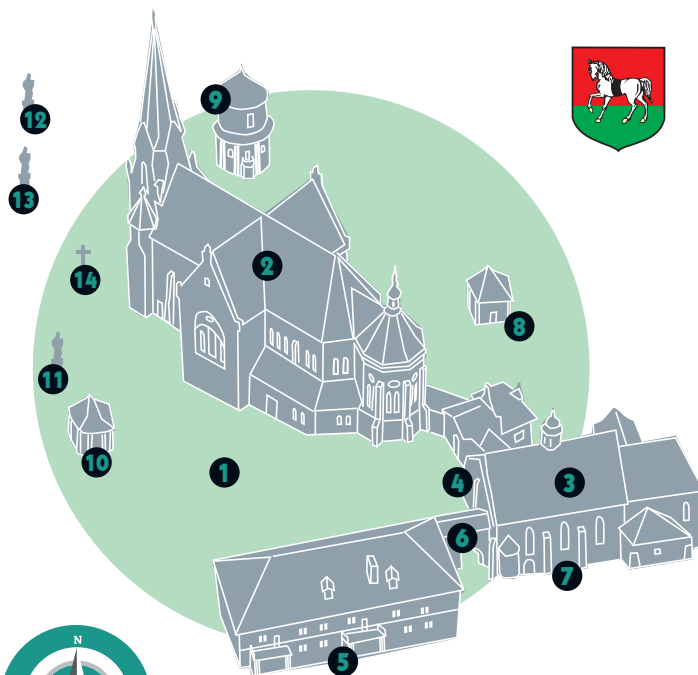
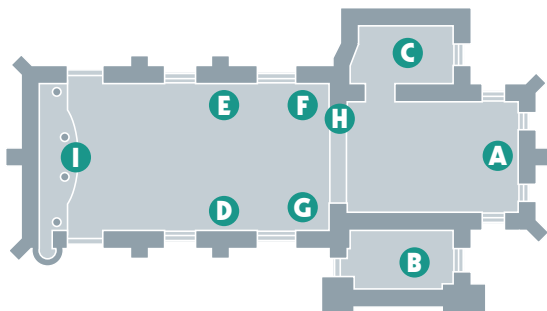

NOWY KOŚCIÓŁ

- a** Ambit
- b** Ołtarz główny
- c** Ambona
- d** Ołtarz Najświętszego Serca Pana Jezusa
- e** Ołtarz Męki Pańskiej
- f** Chór muzyczny

STARY KOŚCIÓŁ

- A** Ołtarz główny
- B** Zakrystia
- C** Kaplica Matki Bożej Bolesnej
- D** Ołtarz św. Krzyża
- E** Ołtarz św. Michała Archanioła
- F** Ołtarz św. Jana Chrzciciela
- G** Ołtarz św. Józefa
- H** Ambona
- I** Chór muzyczny

ZESPÓŁ KOŚCIELNO-KLASZTORNY

1 Dziedziniec	8 Kaplica św. Huberta
2 Nowy kościół	9 Kaplica Najśw. Salvatora i św. Janów – dzwonnica
3 Stary kościół	10 Kaplica św. Anny
4 Tablice erekcyjne kaplic	11 Figura św. Jana Nepomucena z 1779 r.
5 Klasztor kanoników regularnych	12 Figura św. Jana Nepomucena z 1759 r.
6 Arkada	13 Figura Chrystusa Króla
7 Płyty nagrobne Mikołaja Komorowskiego i Zofii Wojtalowskiej	14 Mogiła konfederatów barskich

Widok na kaplicę pw. Św. Huberta. Fot. BW

Mijając prezbiterium, kierujemy się ponownie w lewo, obok starej bramki przekutej w murze kościelnym, i przechodzimy obok dobudowanej do starego kościoła w 2. poł. XVII w. kaplicy Matki Bożej Bolesnej. Mamy teraz okazję podziwiać zabytkowy zespół od strony wschodniej. Po lewej widzimy ceglana przewiązkę pomiędzy obiema świątyniami wraz z pomieszczeniem zakrystii nowego kościoła oraz jego potężną sylwetkę w nowej perspektywie, a po prawej mijamy pierwszą z trzech zachowanych kaplic przykościelnych, wzniesionych przez Piotra Komorowskiego. Kaplica ta ⁸ została uratowana przed zniszczeniem w 2007 r. głównie dzięki wsparciu ze strony Koła Łowieckiego w Suchej i miejscowego Nadleśnictwa, otrzymując wówczas wezwanie św. Huberta, patrona myśliwych i ludzi lasu. Wewnątrz można obejrzeć współczesną płaskorzeźbę przedstawiającą tego świętego oraz – podobnie jak w pozostałych ocalałych kaplicach – dokumentację zdjęciową, przedstawiającą stan obiektów przed rozpoczęciem prac remontowych i po ich zakończeniu.

Kontynuując spacer dochodzimy do kolejnej kaplicy ⁹, największej spośród wszystkich siedmiu pierwotnie istniejących, wzniesionej pod wezwaniem Najświętszego Salwatora i św. Janów: Chrzciela i Ewangelisty. Jej oryginalna, dolna część, pod posadzką której mieszczą się krypty grobowe, w których spoczywają m.in. członkowie rodzin właścicieli Suchej: Wielopolskich i Branickich, a wśród nich Anna Branicka, współfundatorka nowego kościoła, została w 1818 r. nadbudowana o górną, drewnianą kondygnację, pełniąc od tej pory funkcję dzwonnicy.

Kończąc spacer wokół suskich kościołów wracamy przed bramę, obok której stoi trzecia zachowana kaplica ¹⁰, nosząca obecnie wezwanie św. Anny z barokowym obrazem Najświętszego Serca Pana Jezusa wewnątrz. Pomiędzy kaplicą a bramą oglądamy figurę św. Jana Nepomucena ¹¹ z 1779 r. Dwie kolejne, podobne figu-

Figura św. Jana Nepomucena z 1779 r.

Pomnik Chrystusa Króla z 1937 r. Fot. BW

ry, znajdują się na skwerku pomiędzy ul. Kościelną a murem otaczającym zespół. Są to: druga, starsza figura św. Jana Nepomucena ¹² z 1759 r. (pierwotnie stojąca na rynku, skąd została usunięta przez hitlerowców podczas II wojny światowej) oraz posąg Chrystusa Króla ¹³ z 1937 r.

W pobliżu bramy, po przeciwnej stronie niż kaplica św. Anny, znajduje się jeszcze jeden interesujący obiekt. To mogiła konfederatów barskich ¹⁴, którzy – jak wieść niesie – podczas walk z Rosjanami, toczonych w rejonie Suchej w 1771 r., schronili się w suskim kościele, lecz zostali wydani Moskalom i ponieśli śmierć. Obok mogiły stoi krzyż misyjny oraz kamień z tablicą pamiątkową, poświęconą polskim zesłańcom na Syberię w latach II wojny światowej, ofiarom Katynia oraz osobom, które zginęły w katastrofie samolotu prezydenckiego pod Smoleńskiem 10 kwietnia 2010 r. Uroczyste odsłonięcie tablicy, wykonanej z inicjatywy Związku Sybiraków przy wsparciu parafii suskiej i miejscowego Starostwa Powiatowego, miało miejsce 12 czerwca 2010 r.

Zwiedzanie wewnątrz rozpoczynamy od starego kościoła, do którego prowadzą dwa wejścia: od strony południowej (mijane przez nas podczas spaceru) oraz wewnętrzne, wiodące z przewiązki pomiędzy świątyniami, do której z kolei prowadzą drzwi od strony plebanii, obok kamiennego krucyfiksa, umieszczonego na zewnętrznej ścianie przewiązki. Jednonawowe wnętrze kościoła, niedawno odrestaurowane, łączy świeżość. Wyposażenie utrzymane jest w stylu barokowym i rokokowym i pochodzi w przeważającej części z XVIII w. Centralne miejsce prezbiterium zajmuje drewniany rokokowy ołtarz główny ¹⁵, ufundowany w 1793 r. przez Teresę Wielopolską, dzieło suskiego stolarza Postuły z obrazem przedstawiającym Nawiedzenie Najświętszej Marii Panny (wezwanie kościoła) oraz portretem św. Moniki (powyżej). Nie-

Ołtarz główny w starym kościele ze sceną Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny przez św. Elżbietę. Fot. AW

typowe, drewniane sklepienie kolebkowe prezbiterium pokrywa polichromia ze sceną Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny. W oknach za ołtarzem – małe witrażowe herby dawnych właścicieli Suchoj i dobroczyńców parafii: Korczak Komorowskich i Starykoń Wielopolskich. Z prezbiterium sąsiadują: zakrystia **B** oraz kaplica Matki Bożej Bolesnej **C**, w której późnobarokowym drewnianym ołtarzu umieszczono niedawno współczesną kopię obrazu Miłosierdzia Bożego.

Wnawie zwracają uwagę cztery ołtarze boczne, również drewniane. Najciekawszym z nich jest późnobarokowy ołtarz św. Krzyża **D**, fundacja Anny Konstancji z Lubomirskich Małachowskiej (z pierwszego małżeństwa – Wielopolskiej) z 1703 r. W jego centralnej części umieszczono rzeźbiony krucyfiks na tle malowanego pejzażu Jerozolimy z postacią Marii Magdaleny pod krzyżem. Pozostałe trzy ołtarze rokokowe to: ołtarz na północnej ścianie nawy **E**; z obrazem, przedstawiającym św. Michała Archanioła oraz – powyżej – wizerunkiem św. Hieronima), lewy ołtarz przy tarczy **F**; obrazy: św. Jana Chrzciciela oraz – powyżej – św. Augustyna; po bokach figury św. Wojciecha i św. Stanisława) i prawy ołtarz przy tarczy **G**; obrazy: św. Józefa z Dzieciątkiem Jezus oraz – powyżej – św. Grzegorza; po bokach figury biblijnego króla Dawida i św. Floriana).

Jednolite wyposażenie wnętrza uzupełniają: drewniana ambona **H** z 1788 r. oraz chór muzyczny **I**, ozdobiony wizerunkiem króla Dawida, grającego na harfie, z barokowymi organami.

Ze starego kościoła kierujemy się przewiązką do nowej świątyni. Mijając po prawej wejście do zakrystii wchodzimy do ambitu (obejścia prezbiterium) bezpośrednio w apsydzie **A** za ołtarzem głównym, w którego tylnej części umieszczono wnękę z figurą Chrystusa Frasobliwego. Naprzeciwko – marmurowy oł-

Ołtarz główny w nowym kościele. Scena Nawiedzenia NMP przez św. Elżbietę została przedstawiona z formy witraży. Fot. AW

tarz Matki Bożej Nieustającej Pomocy, wykonany z elementów, stanowiących pierwotnie część ołtarza głównego (czytaj niżej). W umieszczonej pod posadzką krypcie spoczywa główny fundator kościoła, Władysław Branicki, wraz z żoną Julią. Idąc dalej ambitem dochodzimy do centralnej części budowli. Dopiero tu możemy w pełni podziwiać całość świątyni, pod wieloma względami bardzo oryginalnej, niepodobnej do większości innych kościołów w regionie. Obszerna świątynia jest jednonawowa, z transeptem (nawą poprzeczną), na którego zamknięciu po obu stronach stoją ołtarze boczne. Od razu zwraca uwagę nietypowa dekoracja ścian – polichromie kładzione bezpośrednio na cegle, dzieło Mariana Konarskiego i Tadeusza Kurka z 1957 r. Marmurowy neoromański ołtarz główny **B** w prezbiterium zaprojektował wybitny krakowski architekt Zygmunt Hendel, niestety jego projekt nie został nigdy w pełni zrealizowany. W 1912 r. umieszczono w kościele dolną część ołtarza, wykonaną przez Antoniego Madeyskiego, jednak budowy nie ukończono, pomimo podejmowanych w późniejszym okresie starań, m.in. ze względu na to, że jego nietypowa, niespotykana w okolicy forma, nie spodobała się wiernym. Zamiast tego w okna apsydy za ołtarzem wstawiono monumentalny witraż z przedstawieniem Najświętszej Marii Panny oraz trzy mniejsze witraże z wizerunkami Matki Bożej Ostrobramskiej, Ducha Świętego i św. Aleksandra (projekt Zdzisława Gedliczki). W 1970 r., po wprowadzeniu zmian w sposobie sprawowania liturgii (msza św. odprawiana odtąd twarzą do wiernych), dokonano kolejnego, niezbyt szczęśliwego, przekomponowania ołtarza głównego. Na swoim miejscu pozostała do dzisiaj tylko jego najniższa część, natomiast z pozostałych elementów wykonano m.in. stół ołtarzowy, pulpit oraz oglądany już przez nas ołtarz Matki Bożej Nieustającej Pomocy w apsydzie.

Altarz Męki Pańskiej we wschodnim zamknięciu transeptu. Fot. AW

Altarz Najświętszego Serca Pana Jezusa w zachodnim zamknięciu transeptu. Fot. AW

Altarz z obrazem Matki Bożej Nieustającej Pomocy w ambicie. Fot. AW

Na ścianach prezbiterium umieszczono cztery figury polskich świętych: Stanisława biskupa, Stanisława Kostki, Jana Kantego i królewicza Kazimierza Jagiellończyka, wyrzeźbione w kamieniu pińczowskim przez Władysława Druciaka, który wykonał również stacje drogi krzyżowej osadzone na ścianach kościoła. Przy łuku arkady na skrzyżowaniu transeptu i nawy znajdują się rzeźby Matki Bożej (po prawej stronie) i Najświętszego Serca Jezusowego (po lewej).

Projekt ambony wykonał sam Teodor Talowski. Warto także zwrócić uwagę na dwa ołtarze boczne. W zachodnim zamknięciu transeptu stoi ołtarz Najświętszego Serca Pana Jezusa, zaprojektowany przez Franciszka Mączyńskiego i wykonany w 1914 r. z kamienia szydłowieckiego. Autorem rzeźb, przedstawiających Jezusa Miłosiernego oraz św. Franciszka (po lewej) i św. Antoniego (po prawej) jest Michał Korpala. Po przeciwnej stronie transeptu oglądamy ołtarz Męki Pańskiej, projekt Zygmunta Hendla z 1927 r. Także i on został wykonany w kamieniu pińczowskim, jedynie wieńczącą ołtarz Grupę Ukrzyżowania (Chrystus na Krzyżu oraz Matka Boża i św. Jan Ewangelista) wykonał w kamieniu szydłowieckim Franciszek Styczeń. W centralnej części ołtarza miała pierwotnie znaleźć się płaskorzeźba o tematyce pasyjnej, projektu tego jednak nie zrealizowano i ostatecznie miejsce to wypełniła mozaika, przedstawiająca św. Józefa z Dzieciątkiem Jezus, dzieło Edwarda Matuszczaka.

Kończąc zwiedzanie kościoła warto jeszcze zwrócić uwagę na chór muzyczny z herbem Korczak Branickich. Ciekawostką jest fakt, że tak Komorowscy, jak i Branicy, dwie rodziny, których członkowie byli fundatorami obu suskich kościołów, pieczętowały się tym samym herbem, stąd Korczak pojawia się często na terenie całego zespołu, choć w związku z różnymi osobami i różnymi okresami historycznymi.

Chrystus Frasobliwy we wnętrzu mensy ołtarza głównego od strony ambitu. Fot. AW

Kartusz z herbem Branickich Korczak, osadzony na emporze chóru. Fot. AW

Tekst i koncepcja serii: Marcin Leśniakiewicz

Redakcja: Barbara Woźniak

Opracowanie graficzne: Maciej Hojda

Zdjęcia: Barbara Woźniak (BW), Adam Wróbel (AW),

Wydawca:

**muzeum
miejskie**

Suchej Beskidzkiej

Muzeum Miejskie Suchej Beskidzkiej
ul. Zamkowa 1, 34-200 Sucha Beskidzka
www.muzeum.sucha-beskidzka.pl
e-mail: muzeum@sucha-beskidzka.pl
tel./fax 33 874 26 05

Zwiedzanie:

w sezonie od 1 maja do 31 października:
wt.–pt. od 8.00 do 16.00, sb.–ndz. od 9.00 do 17.00,
w poniedziałki nieczynne

poza sezonem: od 1 listopada do 30 kwietnia:
wt.–sb. od 8.00 do 16.00,
w niedziele i poniedziałki nieczynne

Uwaga: Ostatnie wejście zwiedzających następuje
pół godziny przed zamknięciem ekspozycji.

Dział Informacji, Edukacji i Promocji: Punkt Informacji Turystycznej:
tel. 33 874 26 05 wew. 21,
it@sucha-beskidzka.pl, rezerwacje@sucha-beskidzka.pl

ISBN 978-83-937602-8-2   ISBN 978-83-937602-0-6 (cała seria)

**Parafia Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny
w Suchej Beskidzkiej**

ul. Kościelna 3, 34-200 Sucha Beskidzka
tel. 33 874 48 80
poczta@parafiasucha.pl
www.parafiasucha.pl

Porządek Mszy świętych

Niedziela i Uroczystości

6.30; 8.00; 9.30; 11.00; 12.30; 15.00;
18.00 (w lipcu i sierpniu zamiast 18.00 – godz. 19.00).
Błazonka 8.00 i 10.30.

Dni powszednie

wrzesień – czerwiec: 6.30; 7.00; 18.00
lipiec – sierpień: 6.30; 7.00; 18.00

Na okładce z przodu: Stary kościół pw. NNMP. Fot. BW.

Tył okładki: Nowy kościół pw. NNMP. Fot. BW

Wydanie dofinansowane przez:

FUNDACJA
BRE BANKU

Burmistrz Miasta
Sucha Beskidzka

